

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

111. An in vigilia Resurrectionis, & Pentecostes collatio serotina possit fieri in kajori quantitate? Et docetur in vigilia nativitatis Domini posse fieri in quantitate sexdecim unciarum. Et quid, si ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Vel an in tali casu non teneatur quis ieiunare? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 51.

Sup. hoc sup. in Ref. 8. §. vlt. cursum ad medium.

Negatiue responder Saneius in suis select. di. sumpta collatiuncula. Sed hoc mihi non placet. Alia ratio mihi arridet, quam etiam ipse affert, & est: quia non obligatur aliquis ordinem refectionum peruertere: sed tunc poterit se communi hominum consuetudini aptare. Igitur in tali casu non tenetur quis ieiunare, vt docet Caietanus verb. ieiunium cap. 2. Lopez in instrum. p. 1. c. 111. Filliucius tom. 2. tract. 27. c. 6. n. 130. Ludouicus de S. Iuan in sum. p. 1. tract. de ieiun. art. 6. & alij.

RESOL. CXI.

In Vigilia Resurrectionis, & Pentecostes, an collatio serotina possit fieri in maiori quantitate?

Et docetur in Vigilia Natiuitatis Domini posse fieri in quantitate sexdecim vnciarum.

Et quid, si ieiunium Iubilai cadat in predicta Vigilia Natiuitatis Domini?

Et an in presata Vigilia Natiuitatis Domini ex fructibus sine conferuis possit collatio serotina sumi sine mensura, & vsque ad saturitatem: idque in casu: quo etiam Vigilia incidat in Sabbatho, & dies Natiuitatis Domini in feria secunda?

Et an hac consuetudo vigeat in Hispania etiam inter Religiosos?

Et notatur, si ieiunium reddat inhabiles ad canendum Musicos, & cantores excusari a ieiunio, non solum pro seruitio Ecclesia, sed etiam pro solatio Principis.

Et additur Presbyteros causa seruanda vocis posse in Quadragesima vesci ouis: Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 41.

* Alibi in Resolutionibus quae hic sunt inf. §. 1. & in Ref. 114. §. 2. in fin. & in Ref. 115. §. Notandum in princip. & superius in tr. 4. Ref. 24. §. 1. Et pro Religiosis in hoc casu contentis etiam in hoc textu in Ref. 1. huius not. §. Sed, & in Ref. 4. §. Notandum, ad lin. 7. & in Ref. 5. §. 2.

§. 1. Posse hoc fieri in quantitate vnciarum sexdecim in Vigilia Natiuitatis, ego alibi docui, & magis ample loquitur nouissimè Martinus de San Ioseph in Monita Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 5. de ieiunio, n. 3. vbi sic ait: [En la Vigilia de Nauidad ha introduzido la costumbre, que se puedan hartar los que hazen colacion de frutas, y conseruas, y cosas semejantes, como no se coman manjares demas sustancia, como los que se suelen comer a medio dia. Sed me citato affert aliquos docere, que esta costumbre no ha preualcido entre Religiosos. Verum non deseram hic apponere verba Patris Pellizzarij in Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. cap. 5. numero 12. sic me citato, afferentis: Ado quod attinet ad refectionunculam sumi solitam in Vigilia Natiuitatis Domini, Doctores communiter ampliare eius quantitatem, nixos communi Fidelium vsui vbique inducto; vt duplò maior solito fiat refectionuncula. Quare Fagundez ait, quod cum iuxta mentem Suarez ordinaria collatio 8. vncias habere possit ex fructibus, & pane, aut dulciaribus; in Vigilia Natiuitatis licet bit sumere 16. vncias, plus minus. Saneius vero in selectis, disp. 52. num. 10. ait in presata Vigilia ex fructibus, siue conferuis posse sumi vsque ad saturitatem: idque etiam in casu, quo Vigilia incidat in Sabbatho & dies Natiuitatis in feria secunda, cum etiam tunc Vigilia in Sabbatho celebretur, nec amplior refectionuncula negari debeat ex eo quod inter Vigiliam, & Festum Natiuitatis mediet dies Dominica; quamuis tandem concedat Saneius num. 11. summentem in tali casu refectionunculam adeo magnam violare ieiunium, vtpote exigens ex essentia sua vnicam comestionem sine peccato tamen excusante con-

Et pro casu, quo Vigilia incidat in Sabbatho, &c. inf. in Ref. 114. §. 2. & i. Ref. 115. §. Notandum, & in Ref. 112. §. 2.

fuetudine quam ipsemet Saneius addit, numero 10. vigeri in Hispania, etiam inter Religiosos, & conferuis absque mensura. Ita Saneius, non dissentiente Sanchez qui lib. 5. consil. cap. 1. d. 26. admittit in peruiugio Natiuitatis posse sumi collationem duplò maiorim, imò & triplò: idque etfi Festum Natiuitatis contingat in Feria 2. & eius Vigilia in Sabbatho. Idem sentit Diana par. 1. tract. 9. resolut. 35. Azorins p. 1. lib. 6. c. 8. quast. 8. alijque docti recentiores. Hucvique Pellizzarij.

2. Sed difficultas est an idem dicendum sit de Vigiliis Paschatis, Resurrectionis, & Pentecostes: & affert firmatiue responder noster Pater Pasqualigus in praxi de ieiunio, decis. 93. num. 2. & 3. & nouissimè Leandrus, de precept. Eccles. tract. 5. disp. 4. q. 18. & 19. quia nimirum tale ieiunium est ieiunium lætitiæ. Lætitia enim Paschatis incipit in ipsa Vigilia, in qua non preparatio ad Festum Resurrectionis, sed ipsa Resurrectio celebratur, cantatur Missa solemnissima in paramentis albis, cantatur, Alleluia, cantatur Hymnus Exultet, & omnia plena sunt lætitiæ, vnde etiam ieiunium debet esse mixtum lætitiæ, atque adeo cum ampliori refectionuncula vespertina. Idem quoque ob eandem rationem dicendum puro de Vigilia Pentecostes; nam ieiunium quoque ipsius est ieiunium lætitiæ, sicut dies ipse Vigiliæ. Vnde est Vigilia priuilegiata, non secus ac quælibet alia, & quodammodo incipit in ipsa solemnitas Festi subsequuturi, & proinde celebratur Officium cum paramentis rubeis, quæ omnia indicant solemnitatem specialem coniunctam cum quadam speciali lætitiæ.

3. At, vt verum fatear, non possum adherere hinc opinioni: nam in his casibus id tantum licetè possimus, quòd consuetudo nobis permittit, vt communiter obseruant Doctores, sed in Vigiliis Paschatis & Pentecostes consuetudo non permittit maiorem quantitatem, quam solitam: Ergo tantum illam sumere possumus. Et ita nostram sententiam nominatim contra Pasqualigum tenet nouissimè doctus, & amicissimus Pater Gregorius Gobat ex Societate, de Iubilæo duplici, cap. 28. num. 208. vbi sic asserit: Talis vespertina collatiuncula permittitur pro Iubilæo, qualis pro die ieiunij currentis; nam Bullæ nullam hic faciunt restrictionem, & vt paulò antè dixi, non impetrant nisi commune, seu vulgare ieiunium. Vnde, si ieiunium Iubilæi cadat in Vigiliam Natiuitatis Domini, fas erit duplò, aut triplò maiorem ex bellatiua refectionunculam sumere, quam alias; quia ex multorum sententia tanta permittitur illo die; & ceteri Pasqualigus in praxi ieiunij, decis. 93. eandem quantitatem permitti in Vigilia Paschatis, & Pentecostes, eò quòd hæc sint etiam Vigiliæ lætitiæ. Sed nisi hinc rationi suffragetur alicubi recepta consuetudo, admittenda non est, quandoquidem tota vespertina collatiunculæ ratio, & modus pendet non tam à iure scripto, aut ratione, quam à consuetudine. Ita ille, & ego.

4. Nota hic obiter si ieiunium reddat inhabiles ad canendum Musicos, & Cantores excusari a ieiunio, & nota etiam in Hispania fuisse consultum. Ratio est, quia hoc officium est pium in seruitio Ecclesie, & magni operis laboris. Et addit, Presbyteros, causa seruanda vocis, posse in Quadragesima vesci ouis, quia non est adstrictus quis causa Ieiunij diminutè sumere officium. Et ita docet me citato Ioseph Roccafull, tom. 2. de Precept. Ecclesie lib. 1. cap. 9. numero 181. & me citato Leandrus, tom. 3. de Precept. Ecclesie tract. 5. disp. 8. quast. 126. & me citato Pasqualigus in Praxi de Ieiunio decis. 338. & me citato Martinus de San Ioseph in Mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 12. num. 11.

RESOL. CXIII.

An collatio serotina in Vigilia Natiuitatis Domini sit sumenda in magna quantitate ratione consuetudinis? Et an talis extensio militet etiam in Religiosis difficultas est? Et notatur Curiales Romanos non frangere ieiunium facientes collationem, ut vulgo dicitur grossam secundum consuetudinem Romanae Curiae Ex p. 1. tract. 9. Ref. 35.

- §. 1. Prima opinio negat: ita Nauarrus in Man. c. 11. num. 15. reprobat contrariam consuetudinem. Idem docet Rodriguez in sum. tom. 1. c. 23. n. 10. Anton. Bernard. in sum. c. 22. n. 23. Angles in 4. tract. de ieiun. q. 9. art. 2. diff. 4. dub. 1. & alij. 2. Secunda opinio affirmat, vbi talis consuetudo adesset: & sic docet Villalobos in sum. tom. 1. tract. 23. diff. 7. num. 5. Ledesma vbi supra. Llamas Beja part. 1. cas. 3. Medina in instruct. Sac. part. 1. cap. 14. §. 10. & alij. 3. Tertia opinio distinguit, & est Petri de Cenedo in quest. canon. q. 41. num. 5. vbi sic asserit: [In Diocesisbus & Prouincijs, vbi sic vsu receptum est, vt in Vigilia Natiuitatis Domini assumi possit in collationem, quantum libuerit ex varijs fructibus neque prelati reclamant; sed potius ipsi Confessores, & Praedicatores eam consuetudinem sequuntur, huiusmodi certe consuetudo excusabit a transgressione praeccepti ieiunij; & in hoc casu procedit opinio affirmans. Si autem in aliquibus Prouincijs ab hac consuetudine reclamant Praelati, neque viri timorati eam acceptant, non excusentur a culpa: quia videtur potius corruptela, quam consuetudo rationabilis. Et in hoc casu procedit opinio negans.] Ita Cenedus. 4. Quid ego sentiam, dicam breuiter. Omnes istae tres sententiae sunt probabiles: sed quia Azorius p. 1. lib. 7. c. 8. q. 8. affirmat, vbi cumque in Vigilia Natiuitatis ferre esse consuetudinem introductum, vt duplo maior solito collatio serotina efficiatur; ideo puto cum Fagundez Praecep. 4. lib. 1. c. 24. n. 19. in tali die posse sumi pro refectiuncula vncias sexdecim plus, minusve ex pane, vel ex dulciarijs. 5. Sed an talis extensio militet etiam pro Religiosis difficultas est: nam Hieronymus Llamas in sum. p. 3. c. 5. §. 25. putat, talem consuetudinem inualuisse apud Religiosos sed hoc mordicus negat Villalobos, vbi supra, in summa, tom. 1. tract. 23. diff. 7. num. 5. Ledesma in summa tom. 2. ar. 27. c. 2. concl. 4. in fin. vbi ait: [Entre los Religiosos esta costumbre no ha preualecido.] Et in nostra Religione certum est non extare. Ideo negatiue respondendum videtur. 6. Notandum est ex his, Curiales Romanos non frangere ieiunium, facientes collationem grossam, secundum consuetudinem Romanae Curiae: quia tales videntur generaliter dispensati, postquam Papa sciens eam tolerat, nec Confessores, & Praedicatores, eam damnant; licet hoc, vt bene obseruat Cenedo, vbi supra, n. 4. non, quia efficitur & committitur Romae, in alijs Prouincijs, & regnis extendendum est. Vide Caeret. in verb. §. ieiunium, iuxta fin. Armil. in sum. verb. eod. n. 12. Tolerum lib. 7. cap. 8. in fin. & alios.

Sup. hoc sup. in Ref. 111. §. 1. & in Ref. 112. §. 1. & in Ref. seq. §. 1. & in Ref. 1. post seq. §. Notandus, in princ. & sup. in tr. 4. Ref. 24. §. 1. & inf. in hac ipsa Ref. in §. Quid ego. Et pro eo quantum libuerit, contento in lin. §. 5. Tertia, huius Ref. in Ref. 1. huius not. in eod. §. 1. & in Ref. 2. §. 2. & in Ref. 3. §. 1. & 2. & in Ref. 2. in eodem §. & in Ref. 5. §. 1.

N A
n i a
L. IV V
III

vbi sic: [Los Cantores conduzidos por estipendio, y los que tienen Prebenda por el canto, estan escusados de ayunar, si el ayuno estorua al exercicio de la voz. Y lo mismo es en los Cantores aquien dan salario, porque firuan de solez algun Principe.]

RESOL. CXII.

An in Vigilia Natiuitatis Domini si quis vellet sumere collationem serotinam mane, possit illam sumere in quantitate, qua licitum est illam sumere sero? Et responditur in collatione serotina Vigilia Natiuitatis Domini posse sumi duplicem maiorem quantitatem, quam licitum est sumere in alijs ieiunijs etiam si Vigilia incidat in Sabbatho, & festum Natiuitatis in feria secunda? Ex p. 9. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 17.

De hoc casu olim interrogatus fui a quodam Eminentissimo. Pro quo suppono id, quod alibi firmavi, in collatione serotina Vigiliae Natiuitatis, posse sumi duplex maiorem quantitatem, quam licitum est sumere in alijs ieiunijs. Ergo si in alijs licitum est sumere vncias octo, erit in illa licitum sumere vncias 16. & ita, me citato, tenet Ioannes Henriquez in opp. tract. 16. q. 5. 1. Suppono secundum, aliquos probabiliter asserere, quod si dies Natiuitatis veniat feria secunda, & transferatur ieiunium in Sabbathum, licitum esse in Sabbatho sumere in collatione eandem duplicatam quantitatem vnciarum 16. & ita, praeter Doctores a me alibi citatos, docuit nunquam satis laudatus Basilius Pontanus, teste Caramuele in Regul. D. Benedicti, disp. 128. n. 161. sic asserente: [In vigilia Natiuitatis poteris facere collationem secundum vsum Patriae, & Communitatis, non aliter; quia magna quantitas non vbiunque recepta. Inciderat natalis Domini in feriam secundam, vnde ratio videbatur cessare: consultus doctissimus P. Mag. Basilius de Leon, Cathedralicus primarius in Vniuersitate Salmaticensi, respondit, posse illa die Sabbathi fieri collationem in magna quantitate, cui subseribo.] Ita ille. 2. His positis, ad casum propositum affirmatiue respondet Pellizzarius in Man. Regni. tom. 1. tract. 5. c. 5. n. 13. vbi sic asserit: [Illud etiam hic monco, in vigilia Natiuitatis sumi posse collationem pinguem modo supra dicto, etiam in casu, quo, dilata coena in vespem, sub meridiem sumat refectiunculam: & proba, tum ex eo, quod Doctores supra concedunt posse sumi collationem tam copiosam, etiam in casu, quo vigilia Natiuitatis incidat in Sabbatho, & festum Natiuitatis in feria secunda, (in quo casu aequae cessat ratio concedendi refectiunculam adeo magnam;) labor, scilicet, nocturni Officij ac in praesenti casu, quo dilata coena in vespem, sub meridiem sumitur collatio: tum, quia ratio inducendi consuetudinem refectiunculae adeo magnae in vigilia Natiuitatis, videtur esse excellentia Praei; non autem solus labor nocturni Officij: talis autem ratio aequae procedit, siue collatio sumatur meridiem, siue vespere, vt patet. Ita in terminis docti viri a me consulti.] Ita ille. 3. Sed, vt verum fatear, ego magis adhaereo sententiae negatiuae; nam talis consuetudo in collatione nocturna tantum praualuit. Et ita nostram sententiam tenet Trullench in Decal. tom. 1. lib. 3. c. 3. dub. 6. num. 11. & ante illum Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 5. c. 1. dub. 26. n. 6. Non audeo tamen damnare sententiam Patris Pellizzarij, imo puto probabilem: est enim ieiunium illud, ieiunium laetitia.

RESOL. CXIV.

An si quis v. g. amisit votum ieiunandi singulis sextis Ferris, & in illis aliquando incidat Vigilia Natiuitatis Domini, possit in collatione serotina sumere quantitatem pinguiorem?

Et